

Jak wytłumaczyć nierówności? – streszczenie projektu badawczego

W ostatnich latach problemowi nierówności występujących w społeczeństwie poświęca się coraz więcej uwagi – nie tylko w sferze politycznej i medialnej, ale przede wszystkim w sferze naukowej. Zbadanie źródeł występujących nierówności wydaje się być jedynym sposobem na skuteczne ich zwalczanie za pomocą celowanych polityk państw dobrobytu. Temat wydaje się być bardzo szeroki, ale jego rozbicie na mniejsze zagadnienia może być właściwym wyborem na drodze do pełnego zrozumienia problemu. Choć współcześnie zachodzące procesy demograficzne oraz zmiany strukturalne są często wymieniane jako kluczowe aspekty analiz przemian gospodarczych, szczególnie dla krajów transformacji ustrojowej, to te zagadnienia są pomijane w kontekście badań nad źródłami nierównościami. Nad tymi aspektami chcielibyśmy się skupić podejmując się analizy występujących nierówności i ich konsekwencji dla funkcjonowania rynków pracy, systemów emerytalnych i inwestycji w kapitał ludzki.

W ramach projektu chcielibyśmy przede wszystkim znaleźć odpowiedź na pytanie do jakiego stopnia przemiany demograficzne oraz zmiany strukturalne są odpowiedzialne za obserwowane nierówności. Jeżeli tak, to czy można stwierdzić, że to nie zmiany sposobu funkcjonowania rynku pracy, a właśnie demografia, zmiany strukturalne i związane z nimi realokacja są źródłem nierówności. Dodatkowo chcielibyśmy przeanalizować te wyniki w kontekście ekonomii politycznej i zbadać jak przemiany rynku pracy wpływają na demokratyczne decyzje dotyczące rozległości działania państwa dobrobytu. W związku z tym, że decyzje o wyjściu z rynku pracy w okolicach wieku emerytalnego, bezpośrednio związane z przemianami strukturalnymi, dla osób starszych mogą pełnić bardzo ważną rolę w kontekście występujących nierówności, ten aspekt zostanie uznany jako parametr polityki państwa dobrobytu.

Chcąc odpowiedzieć na postawione pytania badawcze skonstruujemy skalibrowany do danych model nakładających się pokoleń. Tego typu modele od wielu lat są powszechnie używane do oceny skutków wprowadzanych reform, w tym między innymi do zmian w systemie emerytalnych. Zastosowanie modelu tej klasy do analizy zmian demograficznych i strukturalnych będzie podejściem innowacyjnym i dużym wkładem w rozwój dziedziny. Wykorzystanie modelu pozwoli oszacować zyski i straty niektórych reform, które w procesie transformacji ustrojowej wprowadzono w Polsce i innych krajach Europy Środkowej i Wschodniej, w szczególności tych, które dotyczyły dostępu do wcześniejszych emerytur czy rozszerzenia dostępu do edukacji wyższej. Dzięki temu będziemy mogli zabrać głos w gorącej debacie dotyczącej źródeł oraz kierunków zmian nierówności w krajach rozwijających się i metod ich przeciwdziałania.